

 NATIONAL
GEOGRAPHIC

REISGIDS

zuid-afrika

NATIONAL
GEOGRAPHIC

REISGIDS

zuid-afrika

INHOUD

BEWUST REIZEN 6

- DE REIS INDELEN 8
- **Geschiedenis en cultuur** 12
  - Het huidige Zuid-Afrika 14
  - Geschiedenis 22
  - Eten en drinken 34
  - Het landschap 38
  - Dieren 42
  - Kunst 46
- **Kaapstad en het schiereiland** 54
  - Kaapstad 58
  - De 'Footsteps to Freedom' 60
  - Schatduiken 70
  - Het schiereiland 74
- **Westkust** 82
  - Darling en de wijngaarden 86
  - Swartlandwijnroute 88
  - Langs de westkust 90
  - Lekkernijen uit de zee 96
- **West-Kaap** 96
  - Kaapse wijnvelden 100
  - De Wijnlandroute 104
  - Oudtshoorn en omgeving 106
  - De Tuinroute 108
  - Unieke lodges op de West-Kaap 114
- **Oost-Kaap** 116
  - Port Elizabeth 120
  - Port Elizabeth en omgeving 124
  - Surfen in Jeffreysbaai 126
  - Naar de Karoo 132
  - East London en omgeving 134
  - Wild Coast 138
- **Durban en KwaZulu-Natal** 140
  - Durban 144
  - Wandeling: de Golden Mile 146
  - Onderwaterparadijs 152
  - Rondom Durban 154
  - Het echte Afrika 157
  - Bergrit door Maloti 162
- **Krugerpark en Mpumalanga** 172
  - Krugerpark 176
  - De 'Big Five' 178
  - Buiten het Krugerpark 186
- **Johannesburg en binnenlanden** 194
  - Johannesburg 198
  - Muziek in Johannesburg 202
  - Soweto 212
  - Pretoria, Tshwane 216
  - Cradle of Humankind 226
  - Dieper de binnenlanden in 232
  - Luxe treinen 234
- **Noord-Kaap** 244
  - Kimberley 248
  - De Kalahari 251
  - Bosjesmannen 256
  - Namaqualand 264
- **Reiswijzer** 270
  - Hotels en restaurants 280
  - Winkelen 307
  - Uitgaan 309
  - Activiteiten 311
- REGISTER 314
- FOTOVERANTWOORDING 318

Pagina 2 en 3: het pad dat van Lion's Head naar de Campsbaai loopt, biedt een magnifiek uitzicht op de kust en de Twaalf Apostelen. Pagina 4: de kust van Campsbaai vlak bij Kaapstad.

BEWUST REIZEN

Verstandige reizigers gaan doelgericht op pad om alles uit hun reis te halen. Door bewust te reizen draagt u bij aan het behoud van de natuur, historie en culturele rijkdom van de plaatsen die u bezoekt. Bovendien verbetert u uw eigen reiservaring.

Hoe reist u bewust?

- Bedenk dat uw aanwezigheid van invloed is op de plaatsen die u bezoekt.
- Besteed uw tijd en geld zodanig dat u iets bijdraagt aan de couleur locale (dat maakt uw verblijf ook interessanter).
- Respecteer het natuurlijke en culturele erfgoed van uw bestemming.
- Respecteer de lokale gebruiken en tradities.
- Toon de lokale bevolking uw waardering voor de interessante of unieke aspecten van hun streek, zoals het landschap, de historische dorpjes en gebouwen, de muziek of het eten.
- Trek af en toe uw portemonnee en steun kleine ondernemers die zich inspinnen om de bijzondere eigenschappen van een plaats te behouden. Bezoek winkeltjes, restaurants, pensions en reisorganisaties die trots en hart voor hun omgeving uitstralen. Mijd bedrijven die afbreuk doen aan het karakter van een plek.
- Zorg ervoor dat u mooie herinneringen en verhalen mee naar huis neemt, in de wetenschap dat u iets hebt bijgedragen aan het voortbestaan en de ontwikkeling van uw bestemming.

Deze manier van reizen wordt geotoerisme genoemd en valt te omschrijven als 'toerisme dat het geografische karakter van een plek – omgeving, cultuur, uitstraling en erfgoed – en het welzijn van de inwoners ondersteunt of versterkt'. Meer informatie over geotoerisme is te vinden op de website nationalgeographic.com/travel/sustainable.

zuid-afrika

OVER DE AUTEURS EN DE FOTOGRAAF

Roberta Cosi is schrijver en redacteur. Ze is geboren en getogen in Johannesburg. Als doorgewinterde reiziger heeft ze een passie voor Zuid-Afrika en alles wat het land te bieden heeft.

Richard Whitaker is geboren en opgeleid in Zuid-Afrika, waar hij studeerde aan de Universiteit van Witwatersrand in Johannesburg. Verder studeerde hij klassieke talen aan de universiteiten van Oxford en St. Andrews. Na tientallen jaren van lesgeven aan de universiteiten van Durban en Kaapstad begon hij een nieuwe carrière als schrijver. Hij heeft veel gereisd in Europa en zuidelijk Afrika. Onlangs verscheen zijn vertaling van Homerus' *Ilias en Odyssee* in het Zuid-Afrikaans-Engels. Whitaker werkte mee aan de eerste druk van deze gids en heeft de tweede druk bijgewerkt.

Samantha Reinders (*samreinders.com*) is fotograaf en kan niet precies aangeven wanneer haar carrière begon. Ze gelooft dat het een combinatie is van het rondtoeren met haar vaders Landrover over de zandweggetjes van zuidelijk Afrika waarbij ze de aparte heuvels van Appalachia ontdekte, en het ingeklemd zitten tussen twee andere fotografen in de persruimte van het Oval Office. Haar loopbaankeuze zorgde er hoe dan ook voor dat ze pinguïns kon bestuderen, in de Air Force One mocht vliegen, met haaien zwom en uiteenlopende mensen sprak – van zakenmannen tot zwerfers en van bejaarden op een taartenbraderie tot een seriemoordenaar achter tralies.

Reinders behaalde een doctoraal in Visuele Communicatie aan Ohio University. Haar werk verscheen in *U.S. News and World Report*, *Time*, de *New York Times*, *L'Express*, *Der Spiegel*, *Park Avenue*, de *Chicago Tribune*, en de *London Financial Times*.

In 2005 verhuisde ze weer naar haar geboorteland Zuid-Afrika en de zandwegen die haar inspireren. Momenteel woont ze in Kaapstad en jaagt daar en erbuiten op nieuws.

De reis indelen

De verschillen tussen de Zuid-Afrikaanse provincies onderling zijn zeer groot – hier vindt u een hele wereld in één land. Of u nu liever op het strand ligt of musea van wereldklasse bezoekt, door een woestijn trekt of op zoek gaat naar de mooiste wilde dieren op aarde, een goede wijn drinkt of de Cape Malaykeuken proeft: Zuid-Afrika heeft het allemaal.

Toeristeninformatie

Grote en kleine steden, maar ook kleine dorpjes hebben hun eigen toeristenbureaus, die lokale en regionale bezienswaardigheden onder de aandacht brengen en gedetailleerde kaarten verkopen. Ook op de internationale vliegvelden zijn toeristenbureaus.

De telefoonnummers en adressen van de toeristenbureaus zijn bij de betreffende steden en regio's opgenomen.

Handige websites voor de voorbereiding van uw reis zijn onder andere:

zuid-afrika.nl
sa-venues.com
southafrica.net

Door de vele bezienswaardigheden lijkt het maken van een reisschema misschien onmogelijk, maar het hangt af van de beschikbare tijd. Als u maar een week hebt, zijn een reisje naar Kaapstad en een safari in een gebied van de 'Big Five' – olifant, leeuw, luipaard, buffel en neushoorn – zoals het Krugerpark een absolute must. U kunt direct naar Kaapstad vliegen, drie nachten in deze spannende wereldstad verblijven en dan doorvliegen naar uw safaribestemming. Met meer tijd kunt u wat verder uit elkaar liggende attracties bezoeken.

De meeste Zuid-Afrikaanse steden zijn nauwelijks voorzien van veilig, efficiënt openbaar vervoer dat geschikt is voor toeristen. Daarom reizen veel toeristen met een huurauto in en tussen de steden. Het land heeft een goed, in sommige delen uitstekend, wegennet van onverharde en asfaltwegen. Ook op safari door de nationale parken en privéparken kunt u prima in uw eigen of gehuurde auto rijden. De meeste natuurgebieden zijn begaanbaar met een gewone personenauto, maar voor sommige is een fourwheeldrive nodig.

Denk er echter aan dat Zuid-Afrika een groot land is. Het vliegtuig is een goed alternatief als u krap in uw tijd zit. De nationale vliegmaatschappij, South African

De luipaard (*Panthera pardus*): dankzij zijn camouflagetekening en hoge snelheid (58 km/u) kan deze grote kat overleven.

Airways (SAA), vliegt tussen alle grote steden en een paar kleinere steden, terwijl Airlink en South African Express met kleinere toestellen op veel regionale bestemmingen vliegt.

Wilt u echt iets speciaals, neem dan de Blue Train of maak een van de Rovos-treinreizen over een aantal vaste routes binnen zuidelijk Afrika. Bedenk wel dat het bij deze ritten, met één tot twee overnachtingen op de reis tussen Kaapstad en Pretoria, niet om de snelheid gaat, maar om het genieten van de omgeving vanuit uw luxe fauteuil.

Kaapstad

De 'Moederstad' zal hoe dan ook uw hart veroveren. De omringende bergen en oceanen geven de stad een verleidelijke schoonheid, terwijl het driehonderd jaar durende koloniale tijdperk tot een uniek cultureel-historisch erfgoed heeft geleid. Met zijn prachtige, verfijnde en kleurrijke multiculturele atmosfeer is het een stad die u niet mag missen. Boven aan uw lijstje staat de Tafelberg, of u nu te voet of per kabelbaan naar boven gaat. De vergezichten vanaf de top van deze beroemde berg zijn verbazingwekkend. Als u van winkelen houdt, is het Victoria & Alfred Waterfront, gelegen aan een levendige haven, een echte aanrader. Vanaf daar kunt u de veerboot nemen naar Robbeneiland, de plek van Nelson Mandela's geruchtmakende gevangenschap. Een dag rondrijden in de Kaapse wijnvelden is een ware traktatie, niet alleen vanwege de lekkernijen, maar ook om het prachtige landschap. Ook een bezoek aan de Kirstenbosch National Botanical Gardens moet op het programma staan. Kaapstad heeft een internationale luchthaven en is daarom goed bereikbaar vanuit het buitenland, hoewel u vanaf Johannesburg binnen twee uur met een directe vlucht naar de stad vliegt.

Rond Kaapstad: als u langer dan een paar dagen in Kaapstad bent, zijn er diverse dagtrips die de moeite waard zijn. Een rit naar het 58 km zuidelijker gelegen Cape Point bijvoorbeeld, dat een fantastisch uitzicht over de ruige zee heeft, of een tocht naar de oostkust van het schiereiland, waar u tussen de pinguïns van Boulders Beach rondstapt of rondsnuift in de antiekwinkels van het kleurrijke Kalkbaai. Een uitstapje naar de westkust, zeker tijdens het bloeiseizoen in Namaqualand, levert spectaculaire uitzichten op en biedt u de mogelijkheid om rond te dolen in artistieke dorpen. De wijnsteden Stellenbosch, Paarl en Franschhoek bieden een aangenaam middagje uit.

Hebt u een nog weekje de tijd, rijd dan richting de Tuinroute, op slechts vijf uur van Kaapstad, en geniet van de bijzondere kust met de kleine havenstadjes en prachtige stranden – Zuid-Afrikanen komen hier 's zomers massaal naartoe.

NIET MISSEN:

Robbeneiland en het Apartheid Museum in Johannesburg

69, 72-73, 209-210

Uitzicht op Kaapstad vanaf de top van de Tafelberg

76-77

De stadjes en stranden langs de Tuinroute

108-113

Zonsondergang vanaf een van de prachtige stranden

122, 129, 135-136, 154-155

De Drakensbergen en de

rotskunst van de San

157-161

De vijf grote safari's

161, 176-185

De levendigheid en

opwinding van het drukke

Johannesburg

198-210

Een bezoek aan een

township, zoals Soweto in

Johannesburg

212-215

Een rit door de uitgestorven

Kalahariwoestijn

251-263

Op Safari

Het Krugerpark, op drie uur vliegen (of een uitputtende autorit van drie dagen over een afstand van 1955 km) van Kaapstad, is het oudste wildreservaat ter wereld en trekt nog steeds meer dan een half miljoen bezoekers per jaar. Naast de Big Five komen er ook veel andere dieren in het park voor, zoals giraffen, zebra's, cheeta's, nijlpaarden, impala's en hyena's, die u allemaal van dichtbij en in hun natuurlijke leefomgeving kunt bekijken. De 2000 km aan deels verharde wegen in het park garanderen een aangename safari. Avonturiers kunnen op eigen gelegenheid de talloze zandwegen verkennen.

Er zijn diverse verblijfsmogelijkheden in het park, van privélodges tot gewone toeristenkampen. De meeste kampen hebben een restaurant vanwaaruit ook safari's en wandeltochten worden georganiseerd. Welk type accommodatie u ook kiest, tijdig reserveren is raadzaam.

Er zijn veel andere wildreservaten in Zuid-Afrika, zoals het populaire Addo Elephant National Park en het Mountain Zebra National Park in de Oost-Kaap, het Golden Gate Highlands National Park in de oostelijke Vrijstaat, en het Tankwa Karoo National Park in de Noord-Kaap. Deze bieden geweldige safari's en een onvergetelijke Afrika-ervaring.

Fooi-advies

In Zuid-Afrika geeft men meestal een fooi. In restaurants geeft u 12 tot 15 procent fooi boven op de rekening. Voor grote groepen berekenen restaurants de fooi soms zelf.

Voor gidsen en chauffeurs geldt een fooi van R 40-50 per persoon per dag, waarbij het bedrag onder het personeel wordt verdeeld. Kruiers in hotels krijgen tussen R 20 en R 30 per koffer, personeel bij tankstations meestal R 6-R 10 van mensen met een eigen auto. Zie ook Reiswijzer p. 278.

Veiligheidsregels voor toeristen

Misdaad komt helaas veel voor in Zuid-Afrika, zeker in Johannesburg; waakzaamheid verhoogt uw veiligheid.

OP STRAAT:

- Vermijd 's nachts donkere, stille wijken.
- Reis niet alleen en verlaat nooit de drukke, goed verlichte gebieden.
- Neem nooit veel contant geld mee.
- Draag geen dure sieraden en let op uw camera.
- Neem alleen een door uw hotel, restaurant of toeristenbureau aanbevolen taxi.

MET DE AUTO:

- Plan uw route altijd vooruit en bewaar een kaart in uw auto.
- Geef vreemden geen lift.

- Doe autodeuren op slot in de stad en houd ramen altijd gesloten.
- Doe kostbare spullen in de achterbak.
- Parkeer altijd zo dicht mogelijk bij uw bestemming en niet op donkere plekken.

IN HET HOTEL:

- Laat bagage nooit onbeheerd achter in de lobby of andere openbare ruimten.
- Stop waardevolle spullen in de kluis van uw kamer of de hotelbalie.
- Als er onverwacht geklopt wordt, check dan wie het is voordat u open doet.
- Doe uw kamer altijd op slot.
- Bewaar een kopie van uw papieren – bankinformatie, paspoort, enzo-voort – in de hotelkluis.

Uitkijken over Verneukpan, de plek waar in 1929 het eerste snelheidsrecord over land werd gevestigd.

Als u meer tijd hebt

Provincie Gauteng: Johannesburg,

Gautengs hoofdstad, is een opwindende stad; zodra u deze drukke metropool binnenstapt, wordt u vrijwel direct aangestoken door de zinderende sfeer en ambitie. Een bezoek aan Soweto Township, de actieve goudmijn, het Lesedi Cultuurdorp, en het Apartheid Museum, maar zeker ook sommige van de leukste warenhuizen die er zijn, mag u niet overslaan. Vanaf Johannesburg zijn de Cradle of Humankind (De wieg der mensheid), met zijn schat aan evolutionaire relikwieën, en Sun City, het 'Las Vegas' van Zuid-Afrika, zeer goed bereikbaar.

Provincie KwaZulu-Natal: Durban, met zijn warme zeewater, koloniale architectuur en rijke cultuur verwelkomt u graag. De kusten ten noorden en zuiden van de stad bieden uitstekende duikmogelijkheden, stranden en kuststadjes, en u kunt er safaritochten maken. Als u tijd over hebt, rijd dan naar de vredige en bijzondere Midlands Meander, of ga paardrijden en wandelen in het Drakensberggebied. ■

Naar huis bellen

Om vanuit Zuid-Afrika naar een ander land te bellen, draait u eerst 00. Daarna kiest u de land- en regionummers en vervolgens het telefoonnummer. Voor Nederland of België kiest u respectievelijk 0031 of 0032 en dan het telefoonnummer. Er zijn diverse internationale telefoonkaarten beschikbaar. De gangbaarste is de Telkom WorldCall Prepaid Calling Card. Hoewel ze meestal niet de scherpste tarieven bieden, zijn de kaarten betrouwbaar en werken ze voor zowel binnenlandse als buitenlandse nummers, vanaf elke privé- of openbare vaste telefoon. Als u een mobiele telefoon hebt, houdt u dan rekening met hoge verbindingskosten en slechte ontvangst in afgelegen gebieden en wildreservaten.

Geschiedenis en cultuur

- Het huidige Zuid-Afrika 14-21
- Ervaar: help een huis bouwen** 20
- Geschiedenis 22-33
- Eten en drinken 34-37
- Ervaar: strand, braai en feest** 35
- Ervaar: bezoek een brouwerij** 37
- Het landschap 38-41
- Dieren 42-45
- Kunst 46-53

De vuvuzela, een moderne versie van de koedoe-hoorn, het instrument dat traditioneel werd gebruikt om dorpingen voor samenkomsten bijeen te roepen, zorgde voor het zo kenmerkende geluid van het wereldkampioenschap voetbal in 2010 in Zuid-Afrika.

Het huidige Zuid-Afrika

Het is niet eenvoudig om in algemene termen over Zuid-Afrika te spreken. Hoe beschrijf je een land met elf officiële talen, met levendige steden waar nederzettingen uit de derde wereld gecombineerd worden met hotels en winkelcentra uit de eerste wereld, en met een landschap dat varieert van dik struikgewas en weelderige, groene bergen tot woestijngebied en kilometers lange, prachtige stranden?

Op safari kunt u de Big Five tegenkomen: olifant, leeuw, luipaard, buffel en neushoorn. Wie van avontuur houdt, kan gaan wildwatervaren in de West-Kaap of de Oranje Vrijstaat, bergbeklimmen en wandelen in de Drakensbergen of duiken bij de zuidelijk gelegen tropische riffen van de Sodwanabaai. Maar er is ook genoeg te doen voor mensen die meer van het stadse leven houden: winkelen voor lokaal beeldhouwwerk of kralen, genieten van de heerlijke Zuid-Afrikaanse keuken en de goede lokale wijnen, of een theater-, dans- of jazzvoorstelling bezoeken.

De skyline van de Zuid-Afrikaanse steden wemelt van de bouwkranen, zoveel wordt er momenteel gebouwd. Het stadsgezicht verandert haast elke dag door nieuwe huisvestingsprojecten – van goedkope woningen tot luxieuze appartementen. Voorafgaand aan het Wereldkampioenschap Voetbal, dat in 2010 in Zuid-Afrika plaatsvond, schoten de stadions als paddenstoelen uit de grond. Bijvoorbeeld in Kaapstad, Durban en Johannesburg, waar ook nieuwe hotels werden gebouwd voor de grote groepen toeristen en toeschouwers.

In 1994, het jaar van de eerste democratische verkiezingen, bezochten zo'n 3,9 miljoen toeristen Zuid-Afrika, maar in 2017 werden 10 miljoen mensen verwacht. Waardoor worden al deze bezoekers aangetrokken tot dit zuidelijkste puntje van Afrika?

In de eerste plaats zijn het de eersteklasfaciliteiten, zoals de hotels, winkels en restaurants van het beroemde Victoria & Alfred Waterfront in Kaapstad, in combinatie met de honderdduizenden vierkante kilometers onge-repte natuur in de verschillende reservaten, zoals het Krugerpark, het Addo Elephant Park, of het Hluhluwe IMfolozi Park. Voeg hier nog het moderne banksysteem en de uitstekende infrastructuur aan toe, en je hebt het alle ingrediënten voor bloeiend toerisme.

Het Nieuwe Zuid-Afrika

Sinds 1994 staat het land algemeen bekend als het 'Nieuwe Zuid-Afrika.' Een passende naam, want

het land is in de ban van vernieuwing. Miljoenen mensen die voorheen werden buitengesloten, hebben nu toegang tot scholing, huisvesting, ziekenhuizen, elektriciteit, schoon water – en bovenal stemrecht. De gezonde economie heeft in het nieuwe millennium een periode van grote groei gekent, maar inmiddels is die groei ook weer flink afgenomen. Assertieve media, zonder overheidsbemoedigen, houden de bevolking op de hoogte en de regering op haar qui-vive.

Zuid-Afrika is met recht trots op de wetgeving die na 1994 is ingesteld. De grondwet van het land is begin jaren 90 opgesteld door groeperingen uit het hele politieke spectrum en staat bekend als een van de meest liberale ter wereld. Deze wet geeft uitdrukking aan de vastberadenheid van de bevolking om de discriminatie uit het recente verleden achter haar te laten en het recht op vrijheid van vereniging, vrijheid van deelname aan de regering en de economie, evenals vrijheid van meningsuiting en van drukpers. De Zuid-Afrikanen hebben goed gebruik gemaakt van hun nieuwe

Union Buildings in Pretoria, de officiële zetel van de Zuid-Afrikaanse regering.

Grondwettelijke Hof, dat als doel heeft de wetten van het parlement en de besluiten van de lagere rechtbanken te toetsen aan de grondwettelijke principes.

Volk en taal

Vanwege zijn geschiedenis kent Zuid-Afrika een bijzonder gevarieerde bevolking. In het noordwestelijk deel van het land wonen nog kleine aantallen Bosjesmannen (de San), van oorsprong jager-verzamelaars, in kleine gemeenschappen. Aan de oostkust woont een volk dat bekendstaat als de Nguni en dat uit twee belangrijke groeperingen bestaat: de Zoeloes uit KwaZulu-Natal en de Xhosa uit de Oost-Kaap. De Ndebele, afstammelingen van de Nguni, migreerden in de 17e eeuw naar het binnenland en wonen momenteel in delen van de provincies Limpopo en Mpumalanga. Sotho-sprekende mensen, verwant aan de inwoners van het naburige Lesotho, wonen verspreid over Oranje Vrijstaat, Gauteng, Limpopo en Mpumalanga. Kleinere etnische groeperingen, waaronder de Venda in het uiterste noorden, de Tsonga in het noordoosten, en de Tswana wonen aan beide kanten van de grens tussen Zuid-Afrika en Botswana. De etnische identiteit is in landelijke gebieden meestal sterker aanwezig dan in de steden, waar economische en klassenverschillen van groter belang zijn.

Een groot deel van de bevolking van de West-Kaap bestaat uit zogenoemde gekleurde mensen ('gekleurd' betekent in Zuid-Afrika iets anders dan elders in de wereld). Deze gekleurde inwoners spreken voornamelijk Afrikaans (een taal afkomstig van het Nederlands) en stammen af van de Nederlandse kolonisten, hun slaven, die voornamelijk afkomstig waren uit Maleisië en Indonesië, en de inheemse bevolking.

Naast deze vele groeperingen wonen er vele immigranten en hun afstammelingen, vooral uit Engeland en Nederland, maar ook uit verschillende andere Europese landen. In vroegere eeuwen kwamen er ook veel immigranten uit Maleisië en het Indiase subcontinent. Een nieuw fenomeen sinds 1994 is de toestroom van economische migranten vanuit bijvoorbeeld Mozambique, Angola, Zimbabwe en Congo (DRC), de Republiek Congo en Somalië naar de grote steden in Zuid-Afrika.

De totale bevolking van Zuid-Afrika wordt geschat op ongeveer 55 miljoen. Deze is als volgt opgebouwd: 79,2 procent Afrikaans, 8,9 procent Europees, 8,9 procent gekleurd, 2,5 procent Indiaas/Aziatisch. Niemand weet precies hoeveel illegale immigranten in Zuid-

Afrika verblijven. De schattingen lopen uiteen van 2 tot 5 miljoen.

Hoewel men vaak trouw blijft aan de eigen taal en etnische afkomst, beginnen de bewoners van het land een nationale identiteit te creëren en beschouwen zij zichzelf in de eerste plaats als Zuid-Afrikaans en pas daarna als Xhosa, Sotho of Zoeloe, of Engels- of Afrikaanssprekend.

Wat Afrikaanse woorden

Het Afrikaans kent veel opmerkelijke woorden:

Bakkie	pick-uptruck
Beeldradio	televisie
Braai	barbecue
Brah	beste vriend
Bundu	steppe
Gogga	insect
Howzit	hallo
Just now	gauw, niet direct
Kopje	rotsachtige heuvel
Lekka chow	goede maaltijd
Moltrein	metro
Robot	verkeerslicht
Schaduwbril	zonnebril
Takkies	gympen

In een huis van een Basotho nabij Matatiele, de Oost-Kaap.

Gezien de diversiteit van de Zuid-Afrikaanse bevolking kwamen de architecten van de nieuwe grondwet van het land voor een probleem te staan: wat is de officiële taal in Zuid-Afrika? Ze kwamen tot een compromis. Alle elf talen van het land werden officiële talen. In theorie heeft elke inwoner het recht om in zijn/haar eigen taal onderwijs te ontvangen of met officiële instanties te communiceren, hoewel de grondwet wijselijk aangeeft dat dit recht alleen mag worden uitgeoefend als dit praktisch uitvoerbaar is.

Hoewel er meer mensen Zoeloe (22,7 procent), Xhosa (16 procent) en Afrikaans (13,5 procent) spreken dan Engels (9,6 procent), is het Engels in de praktijk echter de tweede taal van het land. Bezoekers van de grote steden en toeristenbestemmingen zullen vaak zonder problemen in het Engels kunnen communiceren. In veel kleine steden overheerst het Afrikaans, maar Engels wordt vaak wel begrepen. Alleen in afgelegen gebieden is communiceren in het Engels soms moeilijk.

De meeste Zuid-Afrikanen heten bezoekers hartelijk welkom in hun land. Wees niet verbaasd als de lokale bevolking wil weten wie u bent, waar u vandaan komt, of u getrouwd bent en hoeveel kinderen u hebt. Als u eenmaal aan de praat bent, is het ook niet ongebruikelijk dat u wordt uitgenodigd bij hen thuis of voor de maaltijd.

Zuid-Afrikaanse steden

Boeken en foto's over Afrika geven soms de indruk dat het continent een lege wildernis is, waar meer wilde dieren dan mensen wonen. Hoewel het een paradijs is voor natuurliefhebbers, heeft Zuid-Afrika ook grote, moderne en bruisende steden met

vele miljoenen inwoners. Het aantal inwoners van deze steden neemt snel toe door de toestroom van migranten uit landelijke gebieden, op zoek naar een baan en betere sociale omstandigheden voor henzelf en hun gezinnen. Kaapstad met zijn Cape Dutch en koloniale gebouwen voelt nog heel Europees aan. Door de vele straatventers en overvolle appartementsgebouwen in de binnenstad is Johannesburg veel meer een Afrikaanse stad, terwijl Durban met zijn grote hoeveelheden Indiase immigranten een eigen, unieke sfeer heeft. Overal in de steden rijden taxibusjes rond die op elke plek stoppen om passagiers op te pikken of uit te laten stappen. Deze taxi's, een prachtig voorbeeld van ondernemersgeest, gingen voor het eerst in de jaren 80 van de vorige eeuw rijden. Zij brachten mensen overal waar zij maar heen wilden, naar bestemmin-

Long Street in Kaapstad, een populair uitgaansgebied.

gen die niet bereikbaar waren met reguliere bus- of treinverbindingen. Kijk vooral eens naar de intrigerende bijnamen die op deze taxi's zijn geschilderd, zoals Pay My Bills, Risky Business, Fatal Attraction en Lover Boy. Toeristen moeten wel oppassen en alleen die taxi's nemen die door hun hotel of restaurant worden aanbevolen.

De inwoners van Kaapstad vinden het prachtig dat hun stad en de omgeving in de afgelopen tien jaar als achtergrond dienden voor films, televisieprogramma's en reclames die zich eigenlijk in andere delen van de wereld afspeelden. Auto's die eigenlijk links moesten rijden, verschenen op het scherm aan de rechterkant van de weg. Er zijn vaak beroemde Hollywoodsterren te vinden in de stad. Recent opgenomen films zijn

bijvoorbeeld *Safe House* met Denzel Washington, en J.M. Coetzee's *Disgrace* met John Malkovich. Behalve door de relatief lage kosten worden de filmmakers ook tot Kaapstad aangetrokken door het mooie weer, het heldere licht en de grote verscheidenheid aan locaties. Op twee uur rijden van de stad zijn er verschillende gebieden te vinden: een mediterrane kustlijn, wijngaarden, woestijn, heuvels, bergen, bossen en meren.

In 2006 kreeg de lokale filmindustrie een geweldige impuls toen *Tsotsi*, geregisseerd door de Zuid-Afrikaan Gavin Hood, een Oscar ontving voor Beste Buitenlandse Film.

Een sportieve natie

Zuid-Afrikanen zijn gek op sport. Een uitstekende manier om in gesprek te komen met de lokale bevolking is dus door hen te vragen naar hun favoriete team. Voetbal is verreweg de grootste sport, zowel qua deelnemers als qua toeschouwers; de zestien belangrijkste professionele teams spelen tegen elkaar in de Premier Soccer League. U scoort punten bij voetbalfans als u de bijnamen kent van hun favoriete teams, zoals Beautiful Birds, Buccaneers en Clever Boys

voor respectievelijk de Moroka Swallows, Orlando Pirates, Bidwest Wits (een universiteitsteam) of, wat makkelijker, Chiefs voor de enorm populaire Kaizer Chiefs. Het WK Voetbal, dat in 2010 in Zuid-Afrika werd gehouden, heeft de sport nog een extra impuls gegeven.

Op de tweede plaats in populariteit staat rugby. Deze sport werd nog populairder toen het nationale team, de Springboks, thuis de Wereldbeker (1995) en in Frankrijk het Wereldkampioenschap (2007) won. Elk jaar komt het Zuid-Afrikaanse rugbyteam in belangrijke wedstrijden als de Super League en de Rugby Championship uit tegen Australië, Nieuw-Zeeland, Argentinië en Japan. Provinciale teams strijden om de prestigieuze, meer dan honderd jaar oude Currie Cup.

De Engelsen brachten in de 19e eeuw als eersten cricket naar Zuid-Afrika. Deze sport is hier goed aangeslagen en wordt steeds populairder onder alle lagen van de bevolking. Het nationale cricketteam van Zuid-Afrika, de Proteas, heeft successen behaald in zowel de testwedstrijden (die vijf dagen duren) als de internationale wedstrijden van één dag, en behoort tot de top drie van de wereld voor deze vormen van cricket.

Andere populaire sporten zijn hardlopen en wielrennen. Aan de jaarlijkse evenementen van deze sporten doen enorm veel mensen mee. De Cape Argus Pic 'n Pay Cycle Tour, een 109 km lange route door het prachtige landschap van het schiereiland, is de grootste wedstrijd in zijn soort. Meer dan 35.000 wielrenners, voor het merendeel lokale deelnemers, maar ook duizenden internationale sporters, doen hier elk jaar in maart aan mee. Tussen de 10.000 en 14.000 Zuid-Afrikanen en overzeese bezoekers nemen elk jaar deel aan de 87 km lange Comrades Marathon. Deze ultramarathon tussen Durban en Pietermaritzburg (de richting waarin gelopen wordt wisselt elk jaar) heeft een geschiedenis die terugvoert tot 1921, toen veteranen met deze wedstrijd begonnen ter nagedachtenis aan hun kameraden (*comrades*) die in de Eerste Wereldoorlog om het leven waren gekomen. De Two-Oceans Marathon werd voor het eerst

.....

Scor punten bij voetbalfans door de bijnamen te kennen van favoriete teams, zoals Beautiful Birds, Buccaneers en Clever Boys voor respectievelijk Moroka Swallows, Orlando Pirates en Bidwest Wits.

.....

gelopen in 1970 en vindt plaats in het paasweekend. Deze marathon bestaat eigenlijk uit twee wedstrijden, een ultramarathon van 56 km en een halve marathon van 21 km, beide over de wegen van het schiereiland. Elk jaar doen zo'n 25.000 hardlopers mee.

De economie

Tot de tweede helft van de 19e eeuw steunde de economie van Zuid-Afrika uitsluitend op landbouw. In 1867 werden diamanten ontdekt bij Kimberly en in 1886 goud bij de Witwatersrand, en bijna een eeuw lang vormden goud- en diamantwinning en verwante sectoren als explosieven, cement en bouw de ruggengraat van de economie.

De winning van andere ruwe materialen, zoals steenkool, ijzererts, vanadium, mangaan en platina is ook steeds belangrijker geworden. De industrie die kleding, textiel, auto's, papier- en houtproducten produceert voor de binnenlandse markt en de export, vormt geleidelijk een steeds groter deel van het bruto binnenlands product.

Door het gebrek aan oliereserves heeft de Zuid-Afrikaanse regering vanaf 1950 zwaar geïnvesteerd in technologie om olie te produceren uit steenkool en later ook uit aardgas. Het daaruit ontstane staatsbedrijf Sasol heeft jarenlang zwaar gedrukt op de belastingbetaler. Maar met de sterk stijgende olieprijs is deze unieke technologie winstgevend geworden.

Sinds de democratisering en het opheffen van de internationale sancties begin jaren 90 heeft de Zuid-Afrikaanse economie zichzelf getransformeerd. Een van de succesverhalen is de wijnbouw. In 1993 exporteerde het land 24,6 miljoen liter wijn. In 2012 was dit gegroeid naar 350 miljoen liter, waarvan 50 procent werd geëxporteerd naar het Verenigd Koninkrijk, Nederland, Duitsland, Scandinavië en de Verenigde Staten zijn ook een belangrijke afzetmarkt voor Zuid-Afrikaanse wijnen. Ook in de productie van bier is Zuid-Afrika een van de grootste geworden. In 2002 kocht de South African Breweries de Amerikaanse Miller Brewing

Company uit. Sindsdien, en na de uitbreidingen naar China, is het nieuwe SABMiller een van de grootste brouwerijen in de wereld.

Nu is Zuid-Afrika, met zijn uitstekende transport, communicatie en financiële infrastructuur, de drijfveer achter de economie op het Afrikaanse continent. Bouw, mijnbouw, financiële dienstverlening, telecommunicatie, hotels en particuliere bedrijven breiden zich snel noordwaarts uit. De Zuid-Afrikaanse economie bloeit: in 2015 stond de marktwaarde van de aandelenbeurs van Johannesburg op \$ 837 miljard en behoorde daarmee tot de twintig grootste aandelenbeurzen in de wereld. ■

Curiosa en kunstnijverheid op een markt in Blyde River Canyon tonen de enorme culturele verscheidenheid van dit land.

ERVAAR: help een huis bouwen

In een land waar veel mensen werkloos en dakloos zijn, is het fantastisch om als vrijwilliger mee te helpen aan de bouw van een huis. Verschillende liefdadigheidsinstellingen organiseren dergelijke projecten, met als doel mensen te helpen die in gammele hutjes zonder voorzieningen wonen.

Als u hieraan wilt bijdragen, kunt u informatie krijgen bij: **Habitat for Humanity** (tel. 021/657-5640, habitat.org.za) of **Niall Mellon Townships Initiative** (nmtownshiptrust.com). Er zijn programma's van een dag of een week.

NATIONAL GEOGRAPHIC REISGIDS

ZUID-AFRIKA

WERELDWIJD NEMEN EXPERTS VAN NATIONAL GEOGRAPHIC EEN KIJKJE ACHTER DE SCHERMEN EN DRINGEN DOOR TOT DE KERN VAN DE CULTUUR, DE GESCHIEDENIS EN HET VOLK VAN EEN LAND. DANKZIJ NATIONAL GEOGRAPHIC REISGIDSEN KAN HUN ERVARING DE JOUWE WORDEN.

DE REIS INDELEN, beknopte kennismaking met Zuid-Afrika, zodat je je reis op je eigen wensen en interessegebieden kunt afstemmen.

ERVAAR unieke belevenissen, waaronder genieten van een *braai* op het strand, een *songoma* raadplegen, kooi duiken met haaien, meehelpen een huis te bouwen en vrijwilligerswerk met bijzondere dieren.

INSIDER TIPS van de schrijvers en fotografen van National Geographic, maar ook van plaatselijke deskundigen, over hun favoriete plekjes, praktische zaken en veel meer.

WANDELINGEN EN AUTOTOCHTEN, voorzien van duidelijke kaartjes, waaronder de Footsteps to Freedom-wandeling, Durban's Golden Mile en een wandeling door de wijnvelden van de West-Kaap.

EXCURSIES BUITEN DE GEBAAANDE PADEN, zoals een bezoek aan de Kalahariwoestijn, de Diamantkust, het Namaqualand en de Malotibergen.

NIET MISSEN Bij elk hoofdstuk vind je verwijzingen naar nadere informatie over sterk aanbevolen bezienswaardigheden en activiteiten.

DE PRACHTIGE KLEURENFOTO'S EN GEDETAILEERDE KAARTEN maken het eenvoudig te kiezen, je reis uit te stippelen en overall het mooiste te zien.

 NATIONAL
GEOGRAPHIC
REISGIDS

National Geographic Reisgids maakt deel uit van
Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen

NUR 516

www.kosmosuitgevers.nl